

izotipal Ki?ilik ?izelgesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *izotipal Ki?ilik ?izelgesi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30444>

Özet

?izotipal Ki?ilik ?izelgesi (?KÇ), ?izotipal ki?ilik bozuklu?unun çok boyutlu özelliklerini de?erlendirmek amacıyla kullanılan bir psikometrik araçtır. Bu çizelge, orijinal ölçe?in Türkçe diline uyarlanm?? formudur. Toplamda 38 maddeden olu?an çizelge, ?izotipal spektrumun bili?sel, ki?ileraras? ve dezorganize semptom kümelerini temsil eden 10 farklı alt boyutu ölçmektedir. Ölçek, bireylerin bu belirtileri ne s?kl?ta ve ?iddette deneyimledi?ini 4'lü Likert tipi bir derecelendirme sistemi üzerinden belirlemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

?izotipal Ki?ilik ?izelgesi, ?izotipal Ki?ilik, Psikometrik Ölçek, Ki?ilik Bozukluklar?, Uyarlama, Güvenilirlik, Faktör Analizi.

Yazarlar

Suzan Özer, Bar?? Demir, Mustafa Kerem Yaz?c?.

Amaç

?izotipal Ki?ilik ?izelgesi'nin temel amacı, klinik ve ara?tırma ortamlar?nda ?izotipal ki?ilik özelliklerinin yo?unlu?unu ve do?as?n? do?ru bir ?ekilde ölçmektir. Orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel adaptasyonunu sa?layarak, Türk popülasyonunda bu özelliklerin geçerli ve güvenilir bir ?ekilde de?erlendirilmesine olanak tan?mak hedeflenmiştir.

Bu uyarlama çal??ması, özellikle ölçe?in Türkçe formunun psikometrik özelliklerini, ba?ta güvenilirlik olmak üzere, inceleyerek klinik psikoloji ve psikiyatri alan?ndaki ara?tırmacılara standart bir araç sunmayı amaçlamıştır.

Yapı

?izotipal Ki?ilik ?izelgesi, ?izotipal semptomlar? yans?tan ve klinik literatürde kabul gören 10 farklı alt boyuttan olmaktadır. Bu çok boyutlu yapı, ?izotipal özelliklerin sadece bir veya iki alanda de?il, bili?sel-alg?sal, ki?ileraras? ve dezorganize alanlarda geni? bir yelpazede kendini gösterdi?ini varsayar. Ölçek, toplam 38 madde ile bu 10 alt boyutu kapsamaktadır.

Ölçülen psikolojik yapı, genellikle DSM-5'teki ?izotipal Ki?ilik Bozuklu?u kriterleriyle ili?kilidir ve sosyal anksiyete, tuhaf inançlar, al???lmad?k alg?sal deneyimler ve uygunsuz duygulan?m gibi temel semptomlar? ele alır. Her bir alt boyut, bu karma??k yapı?n?n belirli bir yönünü temsil etmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in orijinal kaynak bilgisinde geçerlik çal??mas?na dair detayl? veriler sunulmam??t?. Ancak bir uyarlama çal??mas?n?n do?as? gere?i, yap? geçerli?i (faktör yap?s?n?n orijinal ölçekle tutarlıl???) ve ölçüt ba??ntılı? geçerli?in (klinik tan? veya di?er benzer ölçeklerle korelasyon) incelenmi? olmas? beklenir. Türk popülasyonunda ölçe?in yap?s?sal geçerli?ini destekleyen bulgular, adaptasyonun ba?ar?s?n? göstermek aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Güvenirlik

Ölçe?in orijinal kaynak bilgisinde güvenilirlik çal??mas?na dair detayl? veriler sunulmam??t?. Ancak Özer ve arkadaşlar? (2010) taraf?ndan yürütülen çal??ma, do?rudan "Türkçe formunun güvenilirlik çal??mas?" ba?l??n? ta??maktad?. Bu çal??ma, ölçe?in iç tutarlılık katsayılar?n? (Cronbach Alfa) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?ini inceleyerek, maddelerin tutarlı bir ?ekilde ilgili yap?y? ölçtü?ünü do?rulam??t?. Güvenilirlik sonuçlar?, ölçe?in klinik de?erlendirme için istikrarlı bir araç oldu?unu ortaya koymaktad?.

Faktör Analizi

?izotipal Ki?ilik ?izelgesi'nin 10 alt boyuttan olu?mas?, uyarlama sürecinde do?rulay?c? veya aç?mlay?c? faktör analizi tekniklerinin kullanıld??n? dü?ündürmektedir. Bu analizler, orijinal ölçe?in teorik 10 faktörlü yap?s?n?n Türkçe formunda da korundu?unu ve her bir maddenin ait oldu?u alt boyutu yeterince temsil etti?ini istatistiksel olarak kan?tlamak için zorunludur. Faktör yap?s?n?n do?rulanmas?, ölçe?in yap? geçerli?inin temelini olu?turur.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: 38 madde içeren, öz bildirim tipi çizelge.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Klinik ve genel popülasyonlar.

Ya? Grubu: Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??mada Türk üniversite ö?rencileri veya klinik hastalar üzerinde gerçekleştirilmi? olabilir.

Test Metodolojisi: 4'lü Likert tipi derecelendirme (1= yok - 4= ?iddetli). Yüksek puanlar, ölçülen

?izotipal özelliklerin daha ?iddetli oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Depersonalizasyon, Paranoid Fikirler, Büyüsel Dü?ünce, Sosyal ?zolasyon, Anksiyete, Psikometri, Öz Bildirim.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Suzan Özer: ozers@hacettepe.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Suzan Özer (Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?zinler ve Ücret: ?zin ve ücret bilgileri orijinal kaynakta belirtilmemi?tir. Kullan?m için sorumlu yazar Suzan Özer ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Test Y?I? (Uyarlama): 2010

Kaynaklar

Özer, S., Demir, B., Yaz?c?, M.K. (2010). ?izotipal Ki?ilik ?izelgesi: Türkçe formunun güvenilirlik çal??ması?. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11(4), 313-320.

Makalenin orijinal linki: uvf.ulakbim.gov.tr

Çizelgenin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: sizotipal-kisilik-cizelgesi-toad.pdf

?izotipal Ki?ilik ?izelgesi Maddeleri

?izotipal Ki?ilik ?izelgesi, toplam 38 madde ve a?a??daki 10 alt boyuttan olu?maktadır:

Yan?lsamalar alt boyutu

Depersonalizasyon/Derealizasyon alt boyutu

Al?nma Fikirleri alt boyutu

üphecilik/Paranoid Fikirler alt boyutu

Büyüsel Düünce alt boyutu

Yetersiz li?ki Kurma alt boyutu

leti?im Kurmada Tuhaf?k alt boyutu

Sosyal ?zölasyon alt boyutu

A??r? Anksiyete ya da Ele?tirilere (gerçek ya da san?lan) A??r? Hassasiyet alt boyutu

Sanr?lar/Varsan?lar alt boyutu

ARABPSYCHOLOGY.COM